

Foia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

Pest'a

25 Julia
6 Augustu
1865

Ese in fie-care luna de trei ori adeca in 5. 15.
si 25. dupa e. v. continendu doue cõle.

Pretiuu pentru Austria

pe Jun.—Sept. 2 fl. —
pe Jun.—Dec. 3 fl. 50 cr.

Pentru Romania

pe Jun.—Dec. unu galbeuu.

Nr.

6.

Cancelari'a redactiunii

Strata comitatului Nr. 8.

unde sant a se adresá manuscriptele si banii
de prenumeratiune.

Epistolele nefrancate nu se primescu si opurile
anonime nu se publica.

I

cursu

anuale.

CANTECE DE HENRICU HEINE.

I.

De-aru scî floricelele fine
De rau'a-mi afunda si grea :
Aru plange si ele cu mine,
S'aline gelea mea.

De-aru scî filomelele blande
Câtu sum de morbosu si doiosu :
Indata aru face sê cante
Unu cantecu mangaiosiu.

De-aru scî dorerós'a mea gele
Auriele stele pe ceriu :
Vint'aru aice si-acele
Sê-mi dîca mangaiieri.

Dar aste nu potu ca sê scia,
Chiar ùnic'a scie d'acea :
Câ-ci ea sfasiâ cu trufia
Ah! animior'a mea.

II.

Pe ochii mei fu nópte,
Nu mai rostean cuventu,

Cu ânima 'nghiatia
Jaceam josu in mormentu.

Câtu tempu — nu vi potu spune,
Tînu dormirea-acea,
Dar me tredîi in fine
Câ batu la gróp'a mea.

„Dar nu te scoli, Henrice ?
Etern'a dî sosi,
Si mortii inviara,
Viéti'a e aci.“

Nu potu, nu potu, letitia,
Sum orbu si-acuma totu ;
Câ-ci ochii-mi de plansóre
Se sfînsera de totu.

„Te-oiu sarutá, Henrice.
Sê trecu noptea ta,
Sê vedi acuma angeri
Si ceriu 'n pomp'a sa.“

Nu potu, nu potu, letitia,
Câ-ci sangeru si-acu
In peptu-mi unde-o vórba
De-a tale me batú.

„Voiu pune man'a-mi, Henricu,
Pe animiór'a ta ;
N'a sangerá si ran'a
De locu s'a vindecá.“

Nu potu, nu potu, letitia,
Cu capu-mi sangeratu ;
Eu am puscatu intr' ensulu
Pe cand mi te-au furatu.

„Cu crinii mei, Henrice,
Acõperu capulu teu,
Voiu retiené torentulu,
Te-oiu vindecá mereu.“

Mi-dise-atátu de dulce,
Câtu nu potui restá ;
Voiam a me scolare
Sê mergu la mandr'a mea.

Dar ranele-mi plesnira,
Curgea infricosiatu
Din capu, din peptu-mi sange,
Si-atunci! — m'au desceptatu.

Iosifu Vulcanu.

Caderea Timisianei.

— Novela istorica —

(Finea.)

VI.

Indesiertu, — tu esti tradatoriu!

Cenadinu grabi cu óstea spre a ocupá capital'a, ceea ce prea usioru se inteplá cá-ci nime nu-i statea in cale.

Nime?! — si óre acele campie desierte, acele sate unde abea mai vedea câte-o fiintia in viétia, si tóte cáile pe unde mergea nu-i spuneau óre : sê se duca, duca departe in lumea mare, sê péra ca si cand lu-ar fi inghititu pamentulu, sê fuga ca ucidatoriulu osanditu prin ensusi fapt'a sa? O! de ar fi ascultat elu sioptirile consciintiei sale, negresitu ar fi intielesu, cá elu inca e ucidatoriu, si inca ucidatoriulu patriei sale!

Spiritu-i impresoratu de dorulu fericirei, nu avea tempu sê privésca asupra ruinelor triste pe cari voiá sê aredice templulu fericirei, elu cugetá numai la Irina carea lu ascépta cu doru. Ce fericire nemarginita trebuie sê simta acela ce dupa indelungate suferintie, afla cup'a plina de tóte placerile si desfetârele pamentesci, si inca acésta cupa o póte inparti cu adorat'a animei sale, carea inca a suferitu si patimitu!

Nu mai cei ce au suferitu, potu gustá in deplinu fericirea reafata.

Cenadinu si Irina erau acesti fericiti; — dóra chiaru provedinti'a s'a induratu de ei, si li-a deschisu calea fericirei atâtu dorite?!

Invingatoriulu duce cu anima palpitanda de doru intrá in palatul domnescu, unde sperá cá va aflá pre iubit'a sa.

La totu pasiulu i se parca cá vede pe Irina venindu inainte-i cu fatia ardienda de bucuria, cu ochi inrouati de lacrimióre, din cari straluce amóre, fericire.

Elu doriá sê sbóre intru-unu momentu la ea, si totusi se opriá la totu pasiulu, se temea dóra cá anim'a lui nu va fi in stare sê póte acea fericire ce i promitea momentulu reintalnirei. Anim'a mai usioru pórtá dorerea cátu de mare sê fie aceea, decátu bucuri'a nemarginita.

Irina inse nu se iviá, deci Cenadinu intrebá pre unu betranu locuitoriu alu castelului :

— Mosiule, spune-mi ce face Dómn'a Irina.

— Dieu! domnule nu sciu acum unde va fi, cá-ci cum a plecatu Maria Sa Domnulu cu óstea, ea inca a plecatu cu vre-o cátiva argati, tara inse ca sê spuia cuiva cá unde si in catreu va merge.

— Acea nu póte fi, ea trebuie sê fie aci!

— strigá Cenadinu si desfacu usi'a cabinetului unde lu mai vediuramu odata cu Irina.

Acolo inse nime nu erá, tacere adanca domniá intra paretii ce au fostu martori suferintielor indelungate ale Irinei nenorocite.

Cenadinu se retrase machnitu si inpartindu-si óstea in tóte partile tierei, lasá capital'a si porni cu o trupa de ostasi spre a cautá pre amant'a sa. — In catreu? nime nu sciá sê-i spuna, dar' anim'a-i impresorata de doreri neincetatu lu indemná sê mérga, sê caute cá-ci negresitu o va aflá.

Astufelu ajunsse intra delurile ce se intindu spre médiadi, aci intalni unu ciobanu betranu, carele i spuse cá nu de multu au sositu in tienu-tulu acela mai multe dómne, cari s'au asiediatu intr' unu castelu din „valea frumósa“, intra aceste dómne tenere este un'a mai frumósa si mai trista dintra tóte, viéti'a si o petrece totu in plansori si rogatiuni, cine o vede simte pare cá i se despica anim'a de gele. . . .

— Ea e, negresitu Irina e acea dómna trista! intrerupse eschiamandu Cenadinu, — aida mosiule condu-ne pana la castelulu pomenitu, cá-ci pre acea dómna trista o cautámu!

— Ei bine, sê mergemu dara, cá-ci nu e departe, — éta numai se trecemu dealulu acesta si indata suntemu acolo.

Cenadinu se urcá pe dealulu aratatu, cand erau susu li se ivi o vale incantátóre, incinsa de dealuri acoperiti cu arbori umbrosi, giosu pe poian'a baltiamata cu flori sierpuiá Cerna spumeganda, in steng'a pe tiermulu apei se vedéu câteva casutie ca preserate de o mana poternica pe plaiu si coline; asupra acestora erá unu castelu cu o besericutia frumósa, tóte in simplicitatea cea mai naturale si in armonia placuta aredicau frumoseti'a vaili.

Cenadinu vediendu castelulu in apropiere, demandá ostasiloru sei sê estinda corturile spre odihna pana cand va rentorná elu, apoi multiamindu betranului plecá spre castelu unde sperá cá va aflá pre Irina.

Cum intrá in launtru intempiná o betrana, la a careia vedere indata cunoscu intr' ensa pre Nana Catrina, incrediut'a Irinei.

— Domne multiamescu-Ti cá am aflatu-o! — strigá Cenadinu vediendu betran'a cunoscuta — asia e Nana Catrina cá Dómna Irina e aci, spune rogu-te nu tacé. . . .

Betran'a se uita lungu la elu, vederea-i scurta nu i potea desvalí trasurile fetei lui Cenadinu, acarui tonu inse i parca ei atatu de cunoscutu, se apropie deci catra elu si lu intrebá :

— Cine esti tu straine?

— Da nu me cunosci Nana Catrina? Eu sum Cenadinu, si voiescu a me intalni cu Dna Irina!

— Ce, tu esti Cenadinu?! — eschiamă biat'a betrana tremurandu de bucuria — tu esti Cenadinu, demultu doritulu Cenadinu, ie sê te vedu mai de aprôpe, — intr' adevêru tu esti — — — ?!

— Da, da Nana eu sum.

— Asia e, acum te cunosc, indata cuge-tamu că tu trebue sê fii, că-ci ti-am cunoscutu graiulu, tu esti, altulu nu pôte fi, o! dar' cum m'am si potutu indoî; aida, aida dragulu meu la Irina, la serman'a Irina carea neincetatu te pomenesce, aida numai iute, — — sciu că se va bucurá — — o! cum te aduse Ddieu santulu?! — — aida sê mangaiemu pre biat'a dómna, — — încóce — — încóce dragulu meu — — as a — — asia — — aci deschide numai — — —

Cenadinu condusu de betran'a buna deschise usia chilieii, aci între mai multe fete si femeie tenere erá Irin'a, carea ascultá vorbele de consolare ale consórtelór sale, ea erá trista, multu mai trista decâtu cumo amu mai vediutu, — o tristétia blanda se revalá pe fati'a-i alba ca crinulu.

— Éta dómna Cenadinu a venitu, bucura-te, Dómne multiamescu-Ti că-a venitu, vedi totu am dîsu eu că Cenadinu vine, că trebue sê vina, Ddieu santulu ni-a ascultat rogiunile de tóte dilele, bucura-te dómna Irina!

— Ce Cenadinu? — eschiamă Irina scolandu se de pe sofá ca reinviata — da, intru adevêru elu e, Cenadinu!

Irina! — sonara dóue eschiamatiuni pline de bucuria.

— Cugetamu că nu vei mai veni, spune-mi unde ai fostu decandu te ai departatu din capitala?

— Apoi inea nu ai auditu că am restornatu tronulu lui Optumu, si éta, precum ti-am promis, am venitu invingatoriu pentru ca sê traimu de aci incolo fericiti, o! multu mai fericiti ca angerii din raiu!

— Ce dici? se pôte că tu sê fi adusu armat'a straina in tiéra?

— Da! am adusu pentru ca sê eliberediu trist'a Timisiana de unu tiranu, si sê redau viéti'a plina de bucuria frumósei mele ce atâte a patimitu.

— Si Optumu unde e?

— Elu a caditu in batalia.

— Ah! — eschiamă Irina si ca celu ce calca pre unu sierpe se smulse din bratiile lui Cenadinu, si se lasa pe sofa.

— Ce ti-e frumósa Irina, pentru Ddieu ce ti s'a int'implatu?!

— Nemicu, corpu-mi debile de atâte suferintie nu potú sê resiste bucuriei nemarginite ce mi-ai causatu; acum mi-e mai bine, — dóra ventulu ce suflá prin ferésta deschisa mi-a fostu nepriicosu.

Irina vediu armat'a straina ce erá pe dealulu din aintea feréstei. Cenadinu grabi sê inchida ferést'a.

— Lasa Cenadine, nu te ingrigi asia tare, acum mi-a trecut, a fostu numai unu ce trecatoriu.

— Asia dara dulcea mea, nu-ti va fi spre neplacere caletoria, spune cand sê plecâmu de aci?

— Da, da vom merge, celu putienu eu sum gata de a merge departe — departe! Acum Cenadinu du-te, si sê vini catra séra cand vei audí sunandu campanel'a in turnulu besericeii, atunci vor fi aici satenii, cu cari ne vom ospetá de remasu bunu, că-ci ei me iubescu fórté; asia dara la sunarea campaneii sê vini, si pana atunci, adio Cenadine!

Elu se retrase si asceptá cu nerabdare sonarea campaneii. Nu multu dupa acésta vediu o multime de sateni urcandu-se pe dealu catra castelu, apoi dulcele sunetu alu campaneii resuná. Sórele de séra respandea o lumina purpuria peste valea frumósa. Candu a intratu Cenadinu in castelu statú inuimitu audíndu sunetulu unei cantari triste, si intrandu cu grabire in chili'a Irinei, statú ca impetritu. Irina jacea pe patulu de mórte, unu preotu betranu erá langa dens'a, in chili'a din apropiere la dorint'a moribundeii cantá corulu.

— Irina! pentru Ddieu ce s'a intemplat, astufelu trebue sê te gasescu?

— Da, astufelu, precum vedi eu caletorescu, am sê mergu departe — departe!

— Cenadinu voi sê mērga la Irina, preotulu inse aredicandu crucea strigá :

— Inderetru nenorcitule, lasa-o celu putienu sê móra in pace, ea a voitu sê scape de tine.

— Asia e Cenadinu, noi nu mai poteamu trai.

— Dar' nu sci dulcea mea eátu te iubescu?

— *Indesiertu — tu esti tradatoriu!* ai ucisu patri'a, — Optumu! iérta că nu te-am potutu iubi in yiétia, rogative pentru ca Ddieu sê lase de a me reintalni cu elu, si nu uitati a in frumsetiá mormentulu martirilor cu flori, si cunun'a mea sê o duceti!

Poporulu narédia, că in noptile serina se ivescu mai multe umbre asupra castelului ruinatu si intra suflarile ventului se aude campanel'a acompaniata de cantarea Irinei.

J. Grozescu.

HENRICU HEINE.

Nu e de lipsa sê amintim, cã Henricu Heine e unulu dintre cei mai renumiti poeti germani. Opurile lui sunt cunoscute in tôte partile lunei civilisate. Originalitatea si poterea

culu literatilor cu primele opuri cari fura reu intielese si intempinate cu deridere. Acestu evenimentu descuragiatoriu pentru tenerelu incepatoriu pôte ar fi fostu in stare sê nimicésca

Henricu Heine.

fantasiei ce o gasim in creatiunile acestui geniu sunt admirate atãtu de conationalii sei, cãtu si de straini.

Fu nascutu in 1800, in nóptea spre anulu nou, si dupa o bóla aprópe de diece ani a repausatu la 17. februaru an 1856 in Paris. Carier'a sa literaria si-a inceputu-o inca in fraged'a june-tia ca studinte in Berlinu, acì s'a ivitu in cer-

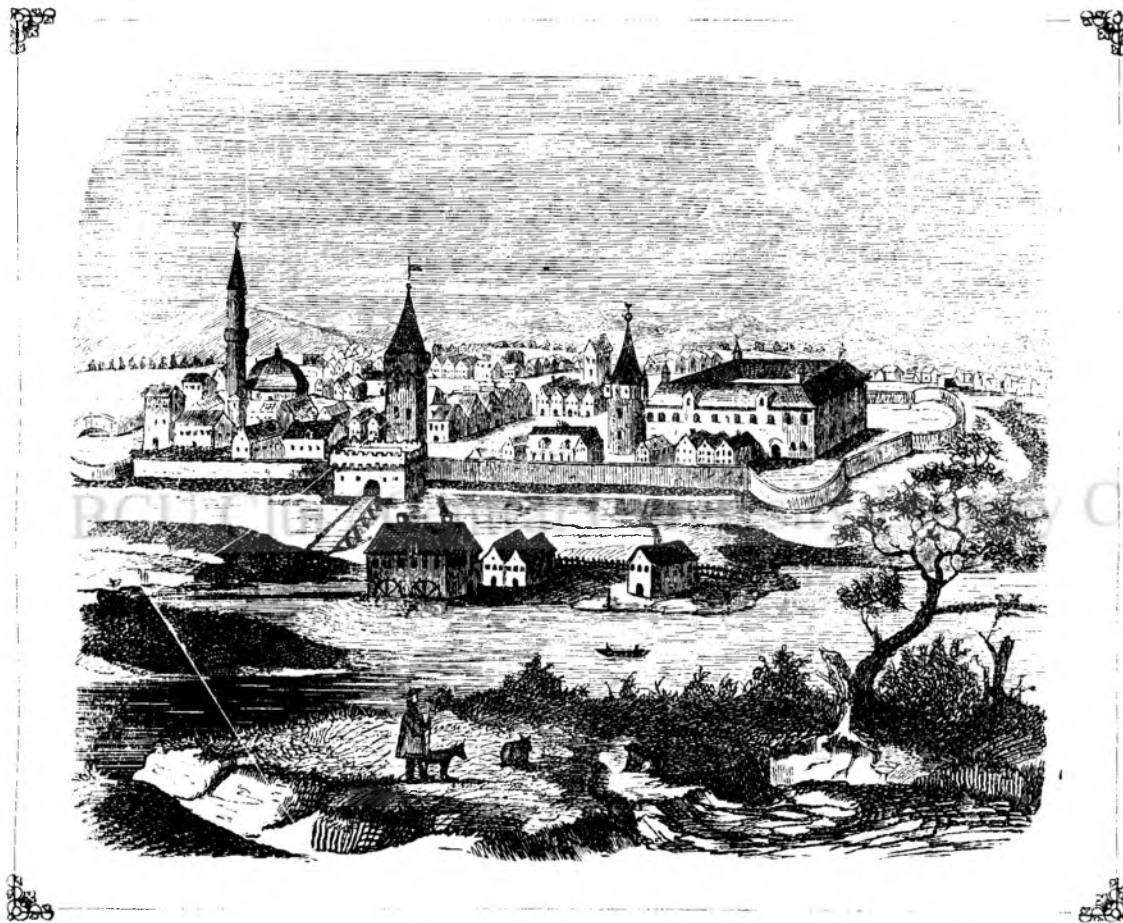
pentru totudeauna unu talentu mediocru, H. Heine inse intielegandu sioptirile genului seu, dupa o scurta retragere din viéti'a literaria, éra se ivesce in cerculu literatricei Hohenhausen, carea ca prim'a traducátore a opurilor lui Byron, fórté se interesã de tenerulu blondinu, carele intru lucrãrile sale dovedea multa simpatia catra talentulu originale alu acestui genialu

poetu englesu. Parintii lui au fostu dereligiune hebreica, elu inse indemnatu si de mam'a sa a primitu religiunea crescinesca.

Fara indoie la pitoresculu locu de nascere a lui inca a avutu mare influentia la desvoltarea talentului seu poeticu. Düsseldorf, locul legă-nului seu e aprópe de stancel Lorelei, cari sunt cele mai stralucite obiecte ale cantărilor sale. La dorinti'a tatalui seu, carele nu vedea cu bucuria aplecarea-i spre poesia, s'a datu carierei comerciale, inse aci nu potú innebusi ar-

cele mai placute doine ale lui Heine numai in foile din provincie aveau locu, numai dupa ce organulu periodicu alu lui Gubitz i-a publicatu câteva poesii au atrasu atentiunea publicului mare si au asiguratú renumele geniului.

Cele mai interesante eveniminte din vieti'a lui sunt aparerile opurilor sale. Afara de „Cartea Cantecelor“ carea a aparatu la 1827, a scrisu suvenirele sale de caletoria, apoi ca redactorele, „Annalelor politice“ si-a facutu nume, poporalitate mare si ca publicistu politicu, articuli sei

Timisiór'a de demultu. (veli pagin'a 78.)

dórea-i innascuta, deci inca in etate de 17 ani ca comerciante a edatu cu spesele proprie o brosiura de poesii; — mai tardiu unchiului seu Solomonu Heine i-a succesu a induplecá pre tatalu-seu, ca sê-i dee spesele trebuintióse spre cercetarea universitateri din Bonn. Asia a sositu éra la fluviulu romanticu alu Rainei, unde a si creatu cele mai frumóse doine. Totu aci a scrisu si doue tragedie, cari lu indreptatiau spre cele mai firme sperantie, deci impreuna cu câteva poesii alese le a tramisu spre edare la Brockhaus, de la acesta inse a primitu respunsu negativu. Astufelu sunt editorii fatia cu tenerii incepatori fia câtu de talentuosi. In tempulu acela

plini de sarcasmi inse l'au facutu sê parasésca Germania si sê fuga la Paris de unde neci dupa mórte n'a doritu sê-lu readuca. Publiculu romanu lu-cunosece pana acum din biografi'a scrisa cu frumosu studiu literariu de Dlu Teodoru Vaccarescu, ér traductiune romana din opurile acestui geniu nu cunóscemu afara de romanti'a „Don Romiro“ aparuta mai anu in foisiór'a diuariului „Concordia“.

In nrulu presinte asidere publicámu doue incercări de traducere din cantecele acestui poetu liricu atátu de placutu la germani.

Analisea limbei romane

de D. A. Bruce-Whyte.

(Urmare.)

STRADA. Lucretiu si Vergilu au disu amen-
doi : *strata viarum*.

GUERRA. Acestu cuventu derivatu (ca al-
telele mai multe d'in list'a lui Raynouard) d'in
limb'a nemtiesca, se esplica de d. Schlegel estu-
modu : „preste totu, liter'a *w* la inceputulu cu-
vintelor teutisce (nemtiesci), in limbele romane
s'au schimbatu in *gu* séu *g*; asié s'au facutu
guerra d'in *werra*, precum d'in numele proprie
Walthar, *Wido* italianesce *Gualtieri*, *Guido* fran-
cesce *Gautier*, *Gui*.“ — *Guglielmo*, *Guillaume* d'in
Wilhelm, etc. Acesta asemenare intru mutatiu-
nea literelor se pote splicá usioru fâra de su-
cursulu unui tipu intermediariu. Liter'a *w* nu se
afla in alfabetulu neci unei limbe romane. Ita-
lienii, Ispanii, Provincialii (d'in Francia) vie-
tiuindu mai sub aceea-si latîme geografica si
sub acelu-a-si ceriu (clima), impregiurâri cari
au inriurintia mare a supr'a pronunsierei, erá
dar lucru pré firescu ca ei sê primesca acelu-a-si
ecuivalinte pentru liter'a nemtiesca. In limb'a
Romaniloru d'in Dacia nu se afla acestu cuven-
tu, ci se dice *bataia*, *batalia*; *resboiu* se pare a fi
de origine slavona, avendu inca si altu intielesu;
resbétu e cuventu mai nou esítu d'in fabric'a
carturariloru moderni.

COMPANHIA. ital. *compagnia*, cuventu in-
cetationitu in tote limbele europene, e de la ve-
chiulu nemtiescu *Kompan* (socius).

AURELHA. ital. *orechia*, isp. *orija*, cuventu
vechiu pastratu si in limb'a romana *urechia*.

PAUSA. „Requies, cessatio alicuius rei, vox
veteri Latio cognita, Lucilio, Claudio in annali-
bus, Lucretio, Plauto“, etc. dice Ducange. *Paosu*,
pausu, *reposare*, etc. in limb'a romana.

Autorulu, — insirandu aceste si mai multe
asemene, cari nu le potemu reproduce, — nu
concede dlui Raynouard cá titulii de demnitate
ar fi originari in limb'a romana provinciale:
bine cá nu se indoiesce cá Francii le au impru-
mutatu de la vecinii sêi. Crearea duciloru si a
comitiloru dice cá se dateza d'in dilele lui Con-
stantinu; dar cá titulii ereditari, atátu pentru
barbati cátu si pentru femeii, s'au conferitu an-
tâi'a-si datá prin Lombardi, sub tempulu dom-
nirii loru in Italia. Paulu diaconulu spune cá
Lombardii numira trei-dieci de duci, caror'a se
concrediiu pre unu tempu de diece ani admini-
stratiunea regatului intregu. D'intru inceputulu
monarçiei loru ei avea doi mare-duci, unulu la

Spoletu, altulu la Bineventu, inzestrati cu po-
terea suprema si cu titlu ereditariu. D'in acesta
epoca pana la caderea Lombardiloru, femeile
duciloru se numiau *ducese*, a comitiloru *comitese*
(*ducissae*, *comitissae*). Acesta forma inse e cu
multu mai vechia decum crede autorulu, cá-ce
se afla si in limb'a Romaniloru d'in Dacia (*pre-
utesa*, *imperatesa*, etc.) cari nu o potura impru-
mutá de la Lombardi, si prin urmare e origina-
ria limbeloru romane.

Nume in E. Sosimu acum, dice autorulu,
la o clase insemnata a numelor formate, dupa
parerea lui Raynouard, de la acusativilu singu-
rariu lapedandu-se finalulu *m*. Raynouard se
pare a fi imprumutatu acesta idee de la D.
Maffei, care dice cá elisiunea literii *m*, indati-
nata si la poeti, ar fi fostu mai desu intrebui-
tiata la poporu care nu sciea gramatica. Bine
insemna autorulu cá, daca la Romani, ómenii
d'in poporu facea acésta elisiune, cuvintele estu-
modu scurtate au trebuitu sê treca d'impreuna
cu dialectele loru la posteritate, fâra a se recere
vre o operatiune d'in partea Provincialiloru
(d'in Francia). Éra de nu se trecura in acesta
stare, alégerea acusativilu de cátra unu po-
poru, care nu scieá gramatic'a latina, aréta o con-
tradícere, care neci o subtilitate a spíretului nu
o pote delaturá, si neci unu documentu nu ne ar
poté face sê o admitemu. Asertiunea lui Maffei
a supr'a originii acestui felu de nume italianesce
au fostu de prisosu si desiarta. Elu se pare a fi
alunecatu la atát'a ratecire pentru cá au luat
form'a unei multimi de cuvinte latinesce de a
trei-a declinatiune, asié precum o gasimu in
cârtile nostre, ádeca socotindu-o de forma pri-
mitiva si populare. Vossiu si Juliu Scaliger de-
monstrara acesta gresiela pré comune prin docu-
minte atátu de positive si numeroase, cátu a le
immulti númerulu ar fi o curata pedanteria. Nu
incape neci o indoieala, cá cea mai mare parte a
numelor ce se tienu de acesta declinatiune (a
trei-a) au avutu intru inceputu in dialectele po-
porali, form'a genitivului clásicu, precum se
pote adevéri prin exemplele urmatórie alese d'in-
tre multe altele :

„*Dens* factum a *dentis* κατὰ σύζωσιν, ut *mens*
a *mentis*, *plebs* a *plebis*, *gens* a *gentis*, *pax* a *pacis*,
vox a *vocis*, *bos* a *bovis*, *frons* a *frontis*, *pons* a
pontis, *mors* a *mortis*, etc.“ (Vossii etymologi-
con).

„Terra corpus est, ac *mentis* ignis est.“ (Di-
ce Enniu la Priscianu) „Veteres autem in recto
(ádeca in nominativu) dixisse *bovis*“ (Varro, de
linguá latiná, libr. IV) „Lac nunc dicimus quod
veteribus *lacte*.“ (Isidor libr. XI. cap. I.) „*Carnis*

in recto (ad. nominativu) dixere veteres.“ (Priescianu, libr. VII.)

In pronunsierea acestoru radecine primitive ómenii d'in poporu lapedá pre s finalu, precum ni spune Cicerone, si schimbandu vocalea *i* in *e*, ei ni-au transmisu acele-si forme cari le regasimu in limbele romane. Despre acesta schimbare a vocaliloru avemu de márturu pre Cicerone : „Cotta noster, cuius tu illa lata, Sulpicii, non nunquam imitaris, ut *iota* literam tollas et *e* pleuissimum dicas, non mihi oratores, sed messoros videtur imitari.“ (De oratore, libr. III.)

Astfelu in limb'a Romaniloru d'in Dacia tote cuvintele aceste, mai multu or mai putienu schimbate, se infatisiedia cu „e“ finalu in locu de „i“, precum *lapte*, *carne*, *dinte*, *minte*, *punte*, *frunte*, *morte*, etc. — Recumendámu cele díse despre form'a cuvintelor terminatè in *e* atentiunii acelor gramáticii ai nostri, cari cu tote cá nu voru fi cunoscandu parerea dlui Maffei si a lui Raynouard, purcedu totu-si pre o cale analoga, deducandu form'a numitivului acestoru cuvinte romanesce, nu de la acusativu, ci de la ablativulu latinescu, fiindu acesta dedúcere inca si mai usiora decâtu cea de la acusativu, pentru cá n'are lipsa de elisiune.

Numele in AD si AT. Raynouard insira numele terminate in *ad* or *at* impreuna cu cele ce dlui le deduce de la acusativulu latinu si cari le atribuesce tipului sèu intermediariu, nu se potu trece cu vederea. E de prisosu a trage atentiunea celor ce sunt familiarisati cu latin'a primitiva a supr'a impregiurării cá numele clásice in *a* sèu *as* in numitivu, precum *parricida*, *auctoritas*, *caritas*, se termina intru inceputu in *d*. Cuventulu *parricidat* se afla intr' un'a d'in legile atribuite lui Num'a; Victorinu si Popina insira mai multe, precum *homicidat*, *vicissitat*, *pulchritat*, *caritat*, *squalitat*, etc. Autorulu crede cá astfelu au trebuitu sè fie terminatiunea primitiva a numelor de acesta clase, de ora ce s'au passtratu in vechi'a limba bretona, in latin'a vechia, in roman'a d'in Dacia, precum si in provincial'a d'in Francia. Asiè in limb'a gálica sèu celtica se afla cuvintele *audordad* (auctoritas) *gwyridad* (viriditas) *awyddad* (aviditas). (Antiq. ling. britan. dict. auct. J. Davis). Autoriulu citeza d'in gram. lui *Alexi* observatiunea facuta a supr'a formeí numelor in *ate*, carea semna insusírea cuventului radecinalu.

In fine dice, terminatiunea *ate* in numitivu e atátu de comune in tablele eugubine, cátu comentatorii i atribuescu unu rolu osebitu si pu-

setivu, ádeca d'a aretá familia, cumnatiá sèu alta ce-va asèmene. (Saggio, t. III. p. 836.)

Lucru minunatu! acele-si cuvinte cu asèmene intielesu si terminatiuni se afla de odata in primele monuminte ale limbei latine, etrusce, romane (d'in Provence) precum si in acea gálica si roman'a d'in Dacia. Vonu vedè, adauge autorulu, cá acesta coincidentia ne duce la o conclusiune insemnata, (se va vedè mai la vale unde aut. desvolta sistemulu sèu).

Líter'a *d* se pare a fi fostu inca terminatiunea primitiva a multoru substantive latine de osebite declinatiuni, precum *salud*, ce devini mai tardiu *salus virtud* in locu de *virtus*, *tribud* (tribus), *latinod* (latinus), *beneventod* (beneventus), etc. (Saggio, t. III. p. 601.) Ele subsistu astfelu in limbele roman'a (prov.) ispanic'a, portugalic'a, pre candu itálic'a (si roman'a d'in Dacia) schimba adese pre *d* in *t*, adaugandu in urma eufonic'a *e*.

Pana aici, dice autorulu, limb'a romana francesca se pare a nu fi avutu neci o parte intru formarea numelor amintite, si a nu poté sustiené pretinsiunea de a le fi impartesitu celor lalte limbe sorori. Cetitorii nostri, precum pana aici asiè si mai de parte, se potu convinge de ce in ce mai bine, despre asemenarea cea mare a limbeloru romane intre ele, despre vechimea loru, despre neadeverulu ipoteselor amintite mai susu si in fine despre necesitatea de a presupune esistinti'a unei limbe mame in tempurile anteistórice.

(Va urmá.)

Alexandru Romanu.

Ionu-voda celu Cumplitu

cu boierii, cu calugarii si cu tieranii.

(Din scrierea dlui B. P. Hájdeu, partea II, §§. 9—21.)

§. 9.

Priivindu asupra stárii sociale a tierii sale, eroulu nostru vedea o natiune mare sbuciumându-se sub apesarea unei clase mice, asemenea atletulu muscatu de unu sierpe : erá statu'a lui Laocoon, dar o statua via si de proportiuni imense!

De o parte sta ceea ce cronicelè nóstre numescu tiera; de alta parte sta ceea ce nu erá „tierá“ : boierii si calugarii.

Tier'a erau multi, erau aprópe toti, dar vai, curatu numai „suflete“!

Boierii si calugarii erau putini, erau vro

câti-va dar „materia“ : tóte pamenturile, tóte veniturile, tóte folosurile erau ale lor; si ori-cine nu erá din ei, nu avea neci atâta locu propriu, câtu trebue pentru o înmormântare.

Resultatulu acestei stâri de lucruri lu-descrie cronic'a tieriei : „In Moldova au cei mici, despre cei mari acestu obicei, de pieru fara judetiu, fara vina, fara séma“ !¹³⁾

Unu poetu modernu, infocatulu Aricescu, se pare a se fi inspiratu de aceste rënduri, candu zugravesce, cu o péna de maistru, in câte-va versuri pline de culóre antica, cea ce simtia tieranulu romanu in privinti'a stapaniloru sei :

Iti aduci aminte, scorpia betrana,
Candu jupuiaí lumea cu crucea in mana ?
Iní amblai in butea cu cai de Misiru ;
Si-mi purtai tatarca cu ceprazu de firu ;
Si in capu caciula de samuru d'alu bunu ;
Si 'n picióre cisme rosii ca de nunu ;
Si acestea tóte, din spinarea nóstra :
Câ-ei tieranulu este visteri'a vóstra !¹⁴⁾

Ti-se pare câ audi resunetulu cantecelorú tieranesci din intunereculu feodalulu alu evului mediu : „Stapânii ni facu numai reutâti; ei nu ni dau neci cuventu, neci dreptate; ei au tóte, ieau tóte, manâncu tóte, lasandu-ne a traí in saracia si in dorere . . .“¹⁵⁾

Intre cronic'a lui Urechea si canteculu lui Robert Wace, este la midiu locu o distantia de trei secolu; alti trei secolu — între Urechea si Aricescu; dar între clacasii romani si servii feudali noi nu vedemu neci o distanti'a!

§. 10.

Intr' unu statulu astufeliu constituitu, principelu potea sê-si aléga numai una din trei câi: sêu sê tîna cu boierii si calugarii contra poporulu, ori sê tîna cu poporulu contra boieriloru si calugariloru, sêu in fine sê-i impace unu cu altii.

Câte-si-trele metode fura incercate.

Cu poporulu contra boieriloru si calugariloru tînuse Petru Raresiu¹⁶⁾: elu mori pe tronulu, dupa o domnia gloriósa aprópe de duo-dieci de ani.

Cu boierii si calugarii contra poporulu

tînuse Alesandru Lapusnénulu in prim'a sa domnia¹⁷⁾: fu tradatu, resturnatu si alungatu.

A impacá poporulu cu boierii si calugarii se silise Iacobu Despota¹⁸⁾: atragéndu-si o ne-credere din ambe partile, elu peri sub loviturile unei coalitiuni universale.

Aceste trei esemple erau tóte próspecte: avéndu-le plapande de 'naintea ochiloru, Ionu-voda, chiaru din egoismu, isi alese calea, prin care scapá natiunea din ghiarele clasei, pe cei multi din manele celoru putini, pe turm'a din gur'a lupului.

§. 11.

Amu vediutu, cum unu mare-vornicu peri sub cutitululu caléului chiaru in diu'a Pascelorú.

Alti boieri ii urmara unulu dupa altulu, de si nu toti avusera placerea de a mori infruptati de oue rosie.

„De pre boierii de cinste si cei mai de josu sabi'a lui Ionu-voda nu lipsia, ei cu multe feluri de morti ii omoria,“ dice cronic'a tieriei.

§. 12.

Monastirile consumau in trandavia si in desfrenári sudórea Moldovei.¹⁹⁾

Ionu-voda dede o pilda, neaudita pana atunci in istori'a Romaniloru.

Unu vladica fu convinsu de crim'a celei mai negre nemoralitati; divanulu domnescu esecutá intocmai o legiuire din Codicele Teodosianu: „Sodomistulu sê péra prin flacári in presinti'a poporulu“²⁰⁾: marsiavulu episcopu fu arsu de viu²¹⁾: Ionu-voda tinea pre multu, pe semne, la liter'a dreptului romanu!

Mitropolitulu, putredu de bogatie, adunate prin vendiarea Cuventulu lui Ddieu, scapá de cazna si de mórte fugindu la munti.

Unu boieru, carele de 'ntâiu tradase pe trei domni in siru, apoi se facuse capitanu de haiduci de codru, si in fine crediú, a-si ascunde negrulu trecutulu imbracandu hain'a si mai négra a monachismulu, fu ingropatu de viu in pamentu.

„Temnitiele erau pline de calugari,“ dice cronic'a tieriei.

¹³⁾ Letopisetie; t. 1, p. 187.

¹⁴⁾ Siomulu Carpatiloru (Bucuresci, 1860, in-8); p. 19.

¹⁵⁾ Thierry; Récits des temps mérovingiens (Paris, 1856, in-8); t. 1, p. 25: „Les seigneurs ne nous font que du mal, nous ne pouvons avoir d'eux raison ni justice; ils ont tout, prennent tout, mangent tout, et nous font vivre en pauvreté et en douleur. . .“

¹⁶⁾ Ms. Ossolinianum apud Engel; Geschichte der Moldau (Halle, 1804, in-4); t. 2, p. 184—5.

¹⁷⁾ Letopisetie; t. 1, p. 177—8; „si cu dragoste ilu primira boierii“.

¹⁸⁾ Sommer; op. cit.; p. 36—37.

¹⁹⁾ Vedi a mea Lumin'a; t. 3, p. 51—56.

²⁰⁾ Lex Dei; tit. 5, c. 3. — Cod. Theod.; lib. 6, ad leg. Jul. de adult: „spectante populo, flammis vindicibus expiabit.“

²¹⁾ Letopisetie; t. 1, p. 192: „bagat'a in focu de viu pre vladica Georgie „de a arsu, dându-i vina de sodomie.“

Popimea își resbună într' unu modu curiosu : neci intro monastire a Moldovei nuni s'a intemplantu a gasi portretulu lui Ionu-voda séu numele seu inscrisu in vre-unu pomelnicu ; éra peste o suta de ani mai încóce unu mitropolitu ilu sterse chiaru din catalogulu domniloru tie-rei, ce-lu scrisese in versuri, si in carele buna óra, canta in urmatoriulu modu virtutile Lapu-snéului :

„Domni si-acesta bine, si 'n Slatina si fece
„Monastire frumósa, pe tóte le 'ntrece!“²²⁾
Apoi da!

§. 13.

Ur'a sa pentru boieri si calugari, despre-tiulu seu pentru aristocrati'a de totu felulu, Ionu-voda, in unele casuri, scie sê le manifeste si fara ajutoriulu gelatiloru.

In tóta Moldova cei mari își mascau faptele loru cele neevangelice prin cea mai zelósa pa-dire a posturiloru ; pecandu tieranii, din contra, destulu de storsi numai prin apesare, se feriau de a mai slabi si mai multu prin lasári de carne si de brânza, déca aveau cum-va, din intemplantu, vre-una din acestea.

„La Munteni, boierii si popoiulu sunt de o potriviva religiosi ; — dice unu calugaru orientalu in interesant'a sa caletoria ; dar in Moldova chiaru postulu celu mare lu observu numai clasele de susu ; éra încátu privesce pe cei de josu, ei de locu nu-lu bagu in séma, si irreligiositatea loru, cea mai multu decátu tatarésca, merge pana acolo , încátu Patriarculu de Antiochia candu intrá in casele loru, ei nu esiau inaintea lui neci macaru cu o farmatura de pane . . .“²³⁾

Ei bine ! Ionu-voda érá întocmai ca tieranii cei nelegiuiti ai tie-rei sale ; rídiendu de toti popii si de tóte posturile, de toti si de tóte, fara esceptiune !

Unu cronicaru mare-logofetu strigá cu unu feliu de spaima bigota : „nu credu sê fi fostu

²²⁾ Cipariu ; Crestomati'a séu analecte (Blaju, 1858, in-8) ; p. 236.

²³⁾ Paul of Aleppo ; op. cit. t. I. p. 63 : The fast of Lent is strictly observed by the court and the higher classes of the people ; but the lower orders keep no fast, nor perform any prayer, nor appear to have any religion at all . . . But in Wallachia, which God preserve ! it is very different ; and the religiousness of its inhabitants, their moderation, and good conduct, are preeminent.“ — P. 117 : „It is very different from Moldavia ; where, when the Patriarch entered the abode of any of the inhabitants, not one of them came to stand before him, nor treated him to a cake of bread, than whom, even the Tartars are more religious.“

crestinu pravoslavnicu, cá de ar fi fostu crestinu, nu s'ar fi insoratu in postulu mare!“²⁴⁾

Unu cronicaru mitropolitu lu-numesce : „Ionu celu Reu.“²⁵⁾

Si marele logofetu si mitropolitulu aveau dreptate . . . din puntulu loru de vedere.

§. 14.

Ucidendu pe boieri si pe calugari, pana atunci atátu de puternici, Ionu-voda pentru o deplina securantia, luá mesure ca sê-i impedece de a-si uni fortiele contra tronului ; macaru cá ori-ce liga e pré-slaba, candu nu o sustine poporulu de josu.²⁶⁾

Precum dîseramu, toti aristocratii, atátu clerici cum si laici, aveau unu singuru Ddieu : egoismu, interesu personalu, banu.

Ionu-voda si-dede unu frumosu spectacolu, facédu-i sê se bata unii cu altii, pe candu elu ii batea pe toti de o potriviva.

Luandu, buna óra, o mosia monastirésca, elu o dedea unui boieru²⁷⁾ : éta calugerii tîpandu contra boierimii !

Séu, luandu proprietatea vre-unei monastiri, o dedea unei alte : éta cele doue monastiri intrandu in lupta !

Séu, in fine, luandu de la boierulu cutare, dedea unui altu boieru : éta boierii insfacandu-se de peru !

Tier'a ridea, privindu intre-sfisiarea fostiloru sei apesatori.

Domnulu ridea, vedíendu câtu de prósta e lumea !

§. 15.

Ionu-voda nu improprietarí pe tierani ; nu ! cá-ci se feriá de o crisa, ale carii efecte pe de o parte nu erau destulu de limpedi, éra pe de alta, nu poteau sê-si manifeste fructele loru cele bune, decátu numai dóra dupa unu síru îndelungatu de ani, stracurati in trista siovaitura.

²⁴⁾ Mironu Costinu ; Letopis ; t. I, appendice, p. 86

²⁵⁾ Cipariu ; loco cit. in nota.

²⁶⁾ Bacon ; Essais de morale et de politique (Oeuvres, tr. p. Riaux ; Paris, 1851, in-8) ; t. 2, p. 284 : „les grands ne pouvant presque rien en ce genre, si la multitude n'est disposée a se soule ver d'elle-même“.

²⁷⁾ Wickenhauser ; Die Urkunden des Klosters Moldowiza (Wien, 1862, in-8) ; p. 27 si 87, documentulu din 1577 : „Diese Handveste habe nun Jeremias, der Hatmann gewesen, dem heil. Kloster damals genommen, als er den Kaelugaern in den Tagen des Woewoden Johann, ohne ihnen hiefuer etwas zu geben, diese zwei Doerfer weggenommen hatte“.

(Va urmá.)

Timisiór'a de demultu.

(Vedi ilustratiunea de pe pagin'a 73.)

Frumós'a capitala a Banatului Timisianu si-a capetatu numele de la rîulu Timisiu ce curge pe langa ea, dupa parerea unora e aredicata in locul Zambo-raei de pe tempulu Romanilor; prim'a sa insemnnetate a dobanditu-o de la regele Carolu Robertu carele a aredicatu-o de cetate libera regésca si prin neuitat'a Maria Teresi'a prevodiendu-se cu mai multe privilegii insemnate treptatu s'a naltiatu pana la starea ei infloritória de adi. — Ilustratiunea nóstra ni arata cetatea Timisiórei de pe tempulu 1600. Timisiór'a de adi stá din cetate, si suburbiele fabric'a, Mahala si Josefstadt. Din trecutul ei avemu sê insemnâmu, câ a suferitu multu mai alesu pe tempulu turcilor, cari in an. 1542 ocupandu-o intru atâta au ruinatu-o, câ din Timisiór'a de demultu adi numai renunitulu castelu alu lui Corvinu Uniadi a mai ramasu. Dupa ce Eugenu ducele imperatescu in an. 1716 reocupá Timisiana de sub man'a turcilor, la demandatiunea imperatului Carolu VI, contele Mercy guvernatorulu Timisianeii a aredicatu de nou Timisiór'a din ruine.

Columb'a.

(Romanu de *Alexandru Dumas.*)

(Urmare.)

Domne Ddieulu meu! dá-mi mie putînu repausu; man'a mea trómura atâtu de tare încátu abia póte tiené pén'a.

Domne! mai antâiu vreu sê-ti rostescu, multiamita pentru acela care traiesce.

Sér'a la siese óre.

Petrecui trei óre in genunchie, cu fruntea ardie-tóre aplecata spre tabl'a ghiatiósa, rogandu-me lui Ddieu si éca acuma sum mai liniscita.

Revinu la tine.

Lasa-me sê-ti spunu, sê-ti povestescu tóte, din minutulu acela in care te-am lasatu in Valence, pana in minutulu acela, cand eu nenorocósa pronunciai votulu.

Erá, asia dara câ-ti aduci bine a minte? erá la 14 augustu 1632, cand noi ne despartíramu; mi-ai dísu remasu bunu, fara a-mi spune unde te duci.

Ánim'a mea erá plina de presintîri intunecóse; nu potui lasá coltiulu paliului teu. Mi-para câ acésta nu va fi o absintia de câte-va díle, precum mi-promi-teai, ci o absintia eterna.

Unusprediece óre sér'a suná in beseric'a din cetate; tu incalecai pe unu calu albu si te acoperii cu manteua de colóre intunecósa; la inceputu inaintai in-cetu si reprivisi de trei ori spre a-mi díce remasu bunu

a treia ora me silisi sê intru; findca — precum mi-spusesi — daca voiu remané in porta, nu te voiu poté decide sê pleci.

De ce nu am remasu? de ce te-ai dusu?

Intrai, dar cursei iute pe balconu. Tu cautasi inderetru si ai vediutu, cum fálfaia in aeru batist'a mea inundata de lacrima; redicasi palari'a ta cu pene fluturátóre si audíi ultimulu teu remasu bunu, care sborá catra mine pe áripele ventului de séra si in departare totu slabindu-se, in urma plause ca suspinulu.

Unu noru mare si negru notá pe ceriu si trecea repede catra luna; intinsei manile mele catra acestu noru, par câ voiam sê-lu impedecu, câ-ci erá sê plece a stinge radi'a argintia aceleia la care te mai vediui; in fine, ca unu monstru aerinu, acela se aruncá cu gura deschisa si inghití dîn'a pálida, carea disparú in randi'a lui intunecósa. Atunci aruncaí privirea mea de pe ceriu a supra pamentului, dar indesiertu te mai cereai; audiam inea in direptiunea de catra Orange tropotirea potcovelor pe petre; dar nu te mai vedeam.

De odata unu fulgeru crepá norulu si la lumia'a fulgerului, destinsei inea odata calulu teu albu. Dar pe tine manteu'a intunecósa te confundá cu noptea. Ánimalulu alergá repede, dar se para câ alerga fara calaretiu. Inea doue fulgere luminara, aretandu-mi calulu albu ce alergá ca unu fantomu. De câte-va secunde nu mai audiam sunetulu galopului seu. Unu alu patrale fulgeru fu urmatu de tunetu, dar séu calea s'a intorsu in alta parte, séu erá pré departe, câ-ci calulu disparú.

Tota nóptea tuná, ventulu si plói'a tota nóptea bateau ferestele mele; in alta dí natur'a infiorata si adusa in desordine, para câ gelesce ca anim'a mea.

Scieam ce s'a intemplatu in regiunea acea unde ai disparutu, adeca la Languedoc. Principele de Montmorency, amicul tuu, caruia erá incredintata guvernarea, precum se vorbiá, atrase catra sine partid'a regi-nei-mame esilate, escitá la provincia revolutiune si aduná ostasi spre a porní in contra regelui si in contra lui Richelieu.

Tu dara plecasi acolo spre a ajutá pe unu frate a combate pe altu frate; plecasi — si ce e si mai periculosu — sê prindi arm'a si sê periclitedi viéti'a ta in contra infricosiatului cardinalu Richelieu, care facú deja sê cada atâte capete si care sfarmá atâte arme!

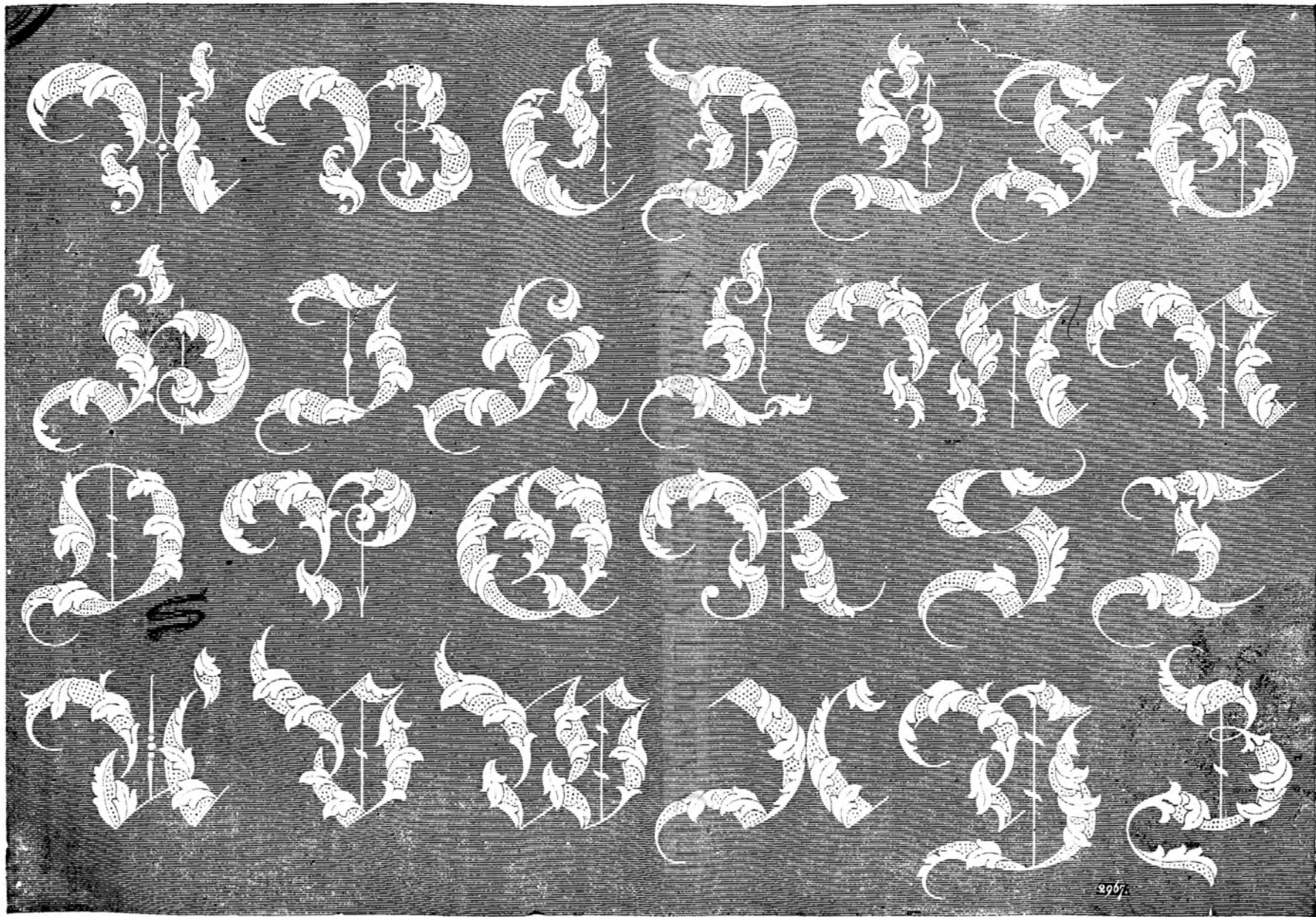
Tu scíi, câ tata-meu erá la Paris langa regele. Plecai cu doue femei ale mele sub pretextulu, câ me ducu a cercetá o matusie a mea, carea erá staritia in Saint-Pons, dar in adeveru, ca sê fiu mai aprópe de acelu teatru de eveniminte, unde mersesi si tu a jocá unu rolu.

Caletorii optu díle pana ce trecui prin distanti'a ce e intre Valence si Saint-Pons.

Ajunsei la monastire in 23 augustu.

(Va urmá.)

Decorative flourish **Modele de litere pentru marcare.** *Decorative flourish*

Ce e nou ?

* * (Unu óspe placutu.) Éراسi suntemu in placut'a pusetiune d'a incepe noutátile nóstre cu o scire imbu-curatóre. Chiar acuma primimu o epístola din Bucuresci, in care ni se scrie, cumca laureatul poetu domnulu *Dimitriu Bolintianu* va sosi nu peste multu in giurulu nostru, trecand p'aice in Francia si Italia. — Afara de bucuri'a nóstra particularia, ne bucurámu si in interesulu literaturii natiunali de acésta caletoria a renumitului poetu, câ-ci Francia culta si Italia romantica cu nenumeratele ei suveniru istorice, aceste patrie ale artelor frumoase — i vor inspirá nesmintitu multe poesii incantatóre.

* * (Domnulu *B. P. Hajdeu*) avù fragedímea d'a ni tramite câte-va pagine din opulu seu : „Ionu-voda celu Cumplitu“ spre a le publicá dreptu specimenu in fói'a nóstra, ceea ce si incepuramu in nrulu presinte. Cetitorii nostri voru avé ocaziune a se convinge, câ acestu opu alu dlui *Hájdeu* e de importantia mare pentru literatur'a romana, cu atátu mai virtosu, câ-ci e scrisu intr' unu stilu usioru si placutu, ca tote opurile dlui *Hájdeu*, si asiá nu numai barbatii dar si femeile lu-vorú poté cetí. Recomandámu dar de nou acésta carte atentíunei on. publicu. Pretiulu s'a insemnatu in nrulu trecutu. Liste de abonamentu sunt depuse si la Redactiunea acestei foi.

* * (Asociatiunea *Transilvana*) va tiené Adunarea sa generale de estempu in 27/15 augustu la Abrudu. Sperámu câ la adunarea acésta voru luá parte multi, câ-ci afara de interesulu comune chiar si locurile cele romantice din giurulu Abrudului voru sierbí de recom-pensare placuta pentru neplacerile caletoriei; apoi pe tempulu acela neci la noi neci in Ardealu nu se va tiené dieta, ce ar poté sê impedece pe unii si pe altii d'a luá parte. Adunarea acésta si pentr' acea va fi interesanta, câ-ci sectiunile Asociatiunei cu ocaziunea asta au sê refereze despre lucrârele lor; aice se va des-bate proieptulu Asociatiunei din Aradu in privinti'a unificârii ortografiei romane, — precum si propunerea unor membri din Brasiovu in interesulu compunerei unui dictionariu romanu. Cu placere intieleseram, cumca neobositulu barbatu alu natiunei nóstre, *Magn. D. Vincenciu Babesiu* asísdere va fi de fatia la acésta adunare. Cetitorii nostri vor primí descrierea siedintielor din pén'a unei persóne stimabile.

* * (Focu de paie.) Rdis *D. Vicariu* alu Selagiului *Dimitriu Coroianu* publica in nrulu celu mai própsetu alu „Concordiei“ cumca pentru monumentulu lui *Simeonu Barnuti* s'a adunatu — 57 fl. 55 cr. si 1 galbenu. Intru adevèru cu rusíne scriemu aceste orduri, câ-ci ne tememu ca nu cumva acele sê ajunga in manile unui strainu, carele — cetindu casulu acesta — sê strige câ suntemu inca unu poporu nematuru, câ-ci natiunea care nu scie stimá de ajunsu pe barbatii sei, acea nu merite sê se numere intre natiunile culte. Ni aducemu a minte de insuffletírea eclatanta cu carea natiunea primí proieptulu d'a se aredicá lui *Barnuti* monumentu; dar éca acuma ne convinseramu, câ tóta insuffletírea fu numai focu de paie. Nu e asta rusíne

pentru noi?! Sentiescu mirosu neplacutu in Dania, — díce Shakespeare in *Hamlet*! — La noi domnesce unu morbu urítu : nepasarea. Fratiloru! dati cu totii ca sê stirpimu acestu morbu periculosu si atunce natiunea nóstra va fi mare si va inflori!

* * (*Tenerimea romana din Viena*) salutá in corpore pe noulu episcopu alu *Caransebesiului II. Sa D. Ioane Popasu*, carele in respunsulu catra tenerime si-dechiará propusulu de a fundá — afara de alte insti-tute salutarie — si o scóla agronomica. Salutámu cu bucuria acésta intentiune salutaria!

G á c i t u r a.

Cea d'antáia diumetate
O cunoscu in tergu si sate.
Fruptele-i sunt gustuóse,
Sî-e sadita mai alesu
Susu pe dealuri calduróse,
Tómn'a-e gata de culesu.
Fruptele de-su stórse bine
Dau o beutura-atunci,
Din care de bei ti vine
Voia blanda sê te culci.

Asta lalta diumetate
O ghicesci cu-usioratate.
E usióra si subfíre
Mai alesu de s'a sucitu
De fetitiile subtile
Ce la torsu n'au adormitu.
Cea d'antáu cu asta lalta
De le-ti pune la olalta,
Veti aflá ce se gasesce
In fintie ce traescu,
Si celui ce o ghicesce
D'asta lunga i poftescu.

G. O.

Deslegarea gácituri numerice din nrulu 5 :

„Fie-i tierin'a usióra!“

Deslegare buna primiramu de la domnii : *Nicolau Mateiu, I. P. Florentin.*

POSTA REDACTIUNEL.

Toti domnii carii n'au respunsu inca neci acuma pre-tiulu abonamentului, sunt rogati a-si refuí socotelile, ca-ci alt-felu nrulu vinitoriu nu li se va mai tramite. — **Girocu.** Respe-tivulu nu mai e in Pesta, suplinesce dar restulu! — **Viena.** A sositu chiar in minutulu din urma, dar va esi in nrulu vinitoriu, de cumva ádeca vei tramite si continuarea. — **Lugosiu.** Tra-mite-lu numai, dar de locu!

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu : **IOSIFU VULCANU.**

S'a tiparitu in Pest'a 1865. prin *Alexandru Kocsi* (in tipografi'a lui *Érkövi, Galgóczi* si *Kocsi*.) Piatí'a de pesci Nr. 9.

 Cu esemplare complete mai potema inca sierbí din inceputa.